

Letecká válka nad Novým Bydžovem a okolím 2. díl

Na válečné období 1939–45 není lehké vzpomínat, byla to doba nesvobody, bezpráví a teroru. Také vojenská technika, zastoupená zejména svazy bombardérů křížujícími dlouhými kondenzačními čarami naši oblohu, vzbuzovala více obavy než naději na osvobození. Nejvíce ale naši oblohu využívalo německé letectvo. Hluboký týl, který představovalo okupované území Čech, byl centrem leteckého výcviku Luftwaffe. Na bývalých základnách československého letectva bylo rozmístěno několik pilotních škol a české nebe sloužilo k výcviku německých bojových pilotů. Intenzivní provoz doprovázely denně drobné nehody i fatální letecké havárie.

Oznamovatel není uveden, ale nepochybně se jednalo právě o ObLt. Karla Koppera, který zopakoval základní zjištěné údaje: „Dne 19. 5. 1943 v 19.40 hod. se do lesa v katastru obce Osek u Městce Králové (okr. Nymburk) zřítilo dvoumotorové vojenské letadlo a celá posádka zahynula. Na místo havárie byly povolány všechny hasičské sbory z okolí a vyprošťují mrtvá těla. Dubový les shořel, ale požár byl uhašen.“

Velitel Okresního četnického velitelství v Novém Bydžově ObLt. Karel Kopper vyhotovil 20. 5. 1943 ještě podrobné písemné hlášení, které se zachovalo jak v originále odeslaném Zemskému četnickému velitelství, tak v původním konceptu okresního velitelství. Nezvykle podrobné, třístránkové hlášení začíná odkazem na předchozí stručný telefonát a shrnuje již oznámené údaje. Uvádí, že letadlo přeletělo od severovýchodu obec Zběř a Kozojídky a zřítilo se do dubového lesa asi 500–600 m od okresní silnice do Sekeřic. Letadlo se postupně propadalo mezi stromy a vytvořilo od východ-

ního okraje lesa asi 210 metrů dlouhý průsek. Na místo přijelo deset dobrovolných hasičských sborů ze všech okolních obcí. Jako první se snažily zachránit posádku, ale všichni čtyři letci již byli mrtví a spálení. Podařilo se jen vyprostit jejich těla a dát je stranou. Podle dokladů v náprsní tašce byl na místě identifikován Johann Marschall a Herbert Paul. Osobní věci si převzali němečtí četníci (ze stanice v Novém Bydžově, ale to hlášení neobsahuje). Havárii pozorovalo několik svědků ze Sekeřic, kteří pracovali na poli. Vypověděli, že letadlo je přeletělo tak nízko, že viděli jednoho letce mávat rukama. Všichni mysleli, že je zdravý, pak ale uslyšeli explozi a z lesa se vyvalil sloup kouře. První na místo doběhli František Hašek a Josef Krejčí, kteří vyprostili těla posádky. Také četník Wm. František Káňský z četnické stanice Hlušice, který byl právě na dvorku svého domu, uslyšel explozi, spěchal společně s hasiči na místo a prováděl záchranné práce. Na místo havárie bezprostředně dorazil komisar Faustl, velitel kolínského Gestapa (patrně SS-Obersturmbanführer Paul Feustel, válečný zločinec, popravený 1973) a německé četnictvo, které převzalo vedení záchranných prací.

Následující den dopoledne přijela na místo ještě vojenská komise. Četníci o havárii ihned vyrozuměli telefonicky velitele protiletecké obrany Lt. Pavlaka v Jičíně, vojenskou posádku (v Novém Bydžově), Velitelství četnického oddělení v Jičíně, Gestapo a německou kriminální policii v Jičíně. Okresní velitel ObLt. Karel Kopper ještě stručně událost zopakoval do měsíční situační zprávy pro zemské velitelství z 29. 5. 1943, kde navíc zmínil, že havarovaný stroj byl typu Ju 88.

K vyšetřování případu se ObLt. Karel Kopper musel vrátit ještě 28. 5. 1943, kdy provedl další kontrolní hlídku po okrese. Zápis v staniční knize není zcela čitelný, ale zřejmě dostal z velitelství letiště v Hradci Králové příkaz vyhledat svědky odnášení předmětů z místa havárie, vytvořit seznam odcizených předmětů a pachatelům udělit pokuty. Je to současně jeho poslední zápis do služební knihy okresního velitelství, poté byl přeložen do Roudnice n/L.

Další vojenské letadlo muselo pro nedostatek benzínu nouzově přistát 25. 8. 1943 u obce Káranice. Podle staniční knihy, kterou převzal Lt. Zahradník, nový velitel Okresního četnického velitelství v Novém Bydžově, došlo k přistání v 17.45 hod. bez poškození letadla. Jednalo se o dvoumotorový bombardér označený M 29. Po doplnění paliva ve 20 hod. opět odstartoval k letu do Hradce Králové.

Fatální letecká havárie se odehrála v blízkosti Nového Bydžova opět dne 26. 9. 1943. Lt. Zahradník v 9.30 hod. vyrazil služebním vozem DKW-3166 na hlídku k oznámené havárii dvou letadelve směru na Humburky. Na místě zjistil, že v 9 hod. se zřítilo první letadlo značky LKS7-36 u Laiben (Libeň). Dva letci byli zraněni a letadlo bylo poškozeno asi z 80 %. Jen o 5 minut později další letadlo značky LSK-7-122 bez poškození hladce přistálo v blízkosti sousední obce Humburky. Jeho pilot, letecký žák Gefr. Rusche, nebyl zraněn. Jak dále vyšetřil, oba případy byly způsobeny špatným počasím. Velitel Lt. Zahradník se z hlídky vrátil ve 12 hod. a vyhotovil spis zn. 1307/43. Bohužel četnický spis, který mohl obsahovat další detaily, se nedochoval.

Jan Vladař

jan-vladar@volny.cz

Domov sociálních služeb Chotělice – Společně s klientkami z DSS Skřivany

Poslední srpnový den jsme uspořádali klientům z Chotělic a ze Skřivan Sportovní dopoledne, kdy si mohli v přilehlém parku zasoutěžit v deseti dílčích disciplínách. Jednotlivá stanoviště byla koncipována dle oblíbených činností, dovedností zaměřených na jemnou i hrubou motoriku a práci s pomůckami. Odvážní si mohli zkusit střelbu ze vzduchovky, postavou vysocí zase střelbu na basketbalový koš, trpěliví chytali ryby v rybníku, potažmo v bazénu. Každé stanoviště mělo jednoho pracovníka, který odměnil účast na splnění úkolu razítkem. Co ale neminulo nikoho, byly deštivé kapky, které nás zvláště na začátku velmi potrápily, ale díky invenci pracovníků, nadšení

klientů se vše podařilo zvládnout s dobrou náladou.

Pro každého účastníka měli pracovníci připravenou cenu s diplomem a perníkovou medailí, díky štědrému sponzorskému daru obce Smidary jsme mohli nakoupit každému ovocné pivo a něco sladkého, co na tom, že počasí bylo spíše na horký čaj. Klientům děkuji za skvělé sportovní výkony,

hostům ze Skřivan za skvělou spolupráci a vytvoření přátelské atmosféry, pracovníkům za velké pracovní i osobní nasazení, u kterého navzdory všem improvizacím nechyběl úsměv.

Za kolektiv Kateřina Verřlová